

УДК 619:636.92 (045)

КОВАЛЬЧУК Ірина, канд. вет. наук, ст. викладач

Поліський національний університет

kovalchuk_ira0982@ukr.net

КРОЛІВНИЦТВО У КОНТЕКСТІ БЛАГОПОЛУЧЧЯ ТВАРИН

Кролівництво – одна із перспективних галузей тваринництва, що забезпечує населення продуктами харчування, а промисловість – сировиною, зокрема пухом та хутром. Передумовами розвитку цієї галузі є виняткові біологічні особливості кролів – скоростиглість, поєднання лактації та сукрільності, короткий період сукрільності, багатоплідність і господарсько-

корисні ознаки – адаптація до різних умов утримання (зовнішньо-кліткове, шедове, у приміщеннях закритого типу), застосування різних видів кормів, вирощування у господарствах різних типів і форм власності тощо.

Проте наразі кролівництво продовжує перебувати на стадії реформування, а його подальший розвиток стримується багатьма чинниками.

Так, за даними Держкомстату України, вирощування кролів у господарствах усіх категорій скоротилося з 5354,7 тис. голів у 2011 р. до 4700,0 тис. голів у 2019 р. Виробництво крільчатини знизилося з 13,9 тис. т (у забійній масі) – 2000 р. до 12,2 тис. т у 2018 році [4].

Відомо, що складовими здоров'я тварин і високої їх продуктивності є забезпечення обміну речовин та перетворення енергії на оптимальному рівні, гомеостазу, яких досягають через баланс між фізіологічними потребами організму та екзогенними чинниками [3]. Саме тому, особливу увагу слід надавати благополуччю тварин в умовах ведення галузі кролівництва.

«Благополуччя тварин – стан забезпечення фізіологічних та етологічних потреб тварин шляхом створення належних умов для їх розведення, утримання та транспортування, включаючи систематичний догляд, належне годування, поїння та гуманне поводження з тваринами, що виключає страх, біль і страждання, у тому числі під час забою, та забезпечує свободу прояву твариною типової для неї поведінки», – Закон України «Про ветеринарну медицину» від 04.02.21, введення в дію 21.03.23 [1].

Недосеков В.В. із співавторами зазначає, що: «На сьогодні керівні принципи МЄБ щодо благополуччя тварин базуються на концепції «П'яти свобод»:

1. Свобода від голоду і спраги – мають бути задоволені потреби у збалансованій годівлі тварин і вільному доступі до води.

2. Свобода від дискомфорту – шляхом надання необхідного відпочинку, що передбачає комфортне утримання і вигул.

3. Свобода від болю, травм або хвороб – забезпечення вакцинації, дегельмінтизації, вітамінізації, регулярне проведення диспансеризації тварин.

4. Свобода від страху і стресу – шляхом забезпечення умов, за яких би тварини уникали страждань.

5. Свобода природної поведінки – шляхом надання достатнього простору» [2].

Виконання першої, другої, четвертої, п'ятої свобод у вищезазначеному контексті полягає, насамперед, у дотриманні чітких технологічних схем, які залежать від запропонованої системи утримання кролів.

Так, варто враховувати, що кролі чутливі до протягів, підвищеної або зниженої вологості повітря і температури (оптимальний показник вологості – 60–75 %, температурний режим – 14–16 °С). Однак за різких перепадів температурних режимів або ж вологості повітря у кролів може виникати деякі респіраторні захворювання незаразної етіології.

У крільчатниках закритого типу необхідно зважати на такі показники:

- швидкість руху повітря – має бути не більше 0,3 м/с (в протилежному випадку виникають протяги, підвищується вміст пилу та пуху, що подразнює дихальні шляхи і спричиняє розвиток хвороб);
- світловий режим – рекомендована тривалість світлового дня – 16–18 год, оскільки доведено, що рівень освітлення впливає на ріст і розвиток кролів, їх відтворні можливості, якість і стан хутра;
- загазованість (гранично-допустимі рівні аміаку – 10 мг/м³, вуглекислого газу – 0,2 мг/м³, сірководню 0,001 %). Найбільш небезпечним є аміак, який спричинює подразнення слизових оболонок, а надмірна його концентрація спричиняє ураження центральної нервової системи, органів дихання тощо.

Окрім зазначених показників особливого значення у забезпеченні здоров'я кролів набуває організація повноцінної годівлі.

Щодо основних засад «третьої свободи», то їх реалізують через профілактику захворювань різної етіології, належного ветеринарного нагляду, професійного менеджменту (забезпеченість повноцінними кормами, створення оптимальних умов утримання, своєчасність розподілу за технологічними групами, забій у гуманних умовах) тощо.

Стосовно профілактики інфекційних та інвазійних захворювань, то її впроваджують через:

- проведення своєчасної імунізації кролів (міксоматоз, вірусна геморагічна хвороба, пастерельоз);
- дотримання санітарних розривів під час формування різних технологічних груп кролів;
- проведення дератизації, дезінфекції та дезінсекції приміщень;
- знезараження гною;
- застосування репелентів;
- постійного моніторингу епізоотичної ситуації.

Отже, з огляду на вищевикладене, благополуччя галузі кролівництва полягає у створенні оптимальних умов для кролів – належному утриманні, повноцінній годівлі, систематичному догляді, запобіганні виникненню хвороб різної етіології.

Список використаної літератури

1. Про ветеринарну медицину: Закон України від 04.02.2021. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1206-20#Text>.

2. Основи біобезпеки та благополуччя тварин / В. В. Недосєков [та ін.]. Ніжин, 2021. 252 с.

3. Роль Н. В. Процеси пероксидного окиснення ліпідів та окисної модифікації протеїнів в організмі кролів у віковій динаміці та за дії кормової

добавки : дис. канд. с/г наук : 03.00.04. Інститут біології тварин НААН. Львів, 2019. 185 с.

4. Тваринництво України. Статистичний збірник. Київ. 2019, 166 с.
URL : https://ukrstat.org/uk/druk/publicat/kat_u/2019/zb/05/zb_tu2018.pdf.